

Grassen, breedbladigen en wortelonkruiden. Op maïspcelen vormen dat de drie belangrijkste onkruidcategorieën.

Het herkennen van de onkruidgrassen levert de meeste problemen op, zeker in het stadium van kiemplanten.

Melganzevoet: produceert veel zaad

Melganzevoet hoort bij de breedbladige onkruiden. Het is een eenjarig soort die snel groeit

Melganzevoet

en even hoog als de maïs kan worden. De plant bloeit met groenwitte bloemtrosjes van juli tot de herfst. De bladeren zijn bovenaan dof en onderaan wit-melig. Als volwassen plant kan melganzevoet veel zaad produceren. De zaadproductie per plant verschilt sterk, afhankelijk van de omvang van de plant. Een lange, sterk vertakte melganzevoetplant kan solitair groeiend 900.000 zaden produceren en in gewassen circa 500.000 zaden. De zaadproductie per hectare kan met zes miljard zaden per hectare enorm zijn.

Zaad dat in de grond blijft kan jaren achter elkaar kiemkrachtig blijven. Lage bodemtemperaturen lijken de kieming te stimuleren en grondbewerking heeft eveneens een sterk positief effect op de kieming en opkomst. Melganzevoet vertoont een voorkeur voor stikstofrijke gronden, maar kan slecht tegen schaduw. De plant bloeit in juli en augustus. Stikstofbemesting verlengt de bloeiduur.

Haagwinde: kit maïsstengels aan elkaar

Haagwinde – in de volksmond vaak bekend onder de naam pispotjes – is een snel woekend meerjarig wortelonkruid, dat de laatste jaren steeds meer terrein wint. ‘Het komt uit de akkerranden. Je ziet het vaak in de buurt van sloten en windhagen’, zegt Rommie van der Weide, onkruidonderzoeker bij het praktijkonderzoek plant en omgeving (PPO-WUR) in Lelystad. Ook zand en slootmaaisel bevat regelmatig zaden van haagwinde, weet Gerard Verstappen, senior-adviseur bedrijfsmanagement bij DLV Rundvee Advies. Haagwinde is een onbehaarde plant met witte, klokvormige bloe-

Haagwinde

men en witte, kurkentrekervormige wortels. De plant kan flink klimmen en slingert zich om maïsplanten. Van der Weide: ‘Het kit maïsstengels aan elkaar en geeft soms legering. Het hakselen wordt daardoor bemoeilijkt.’

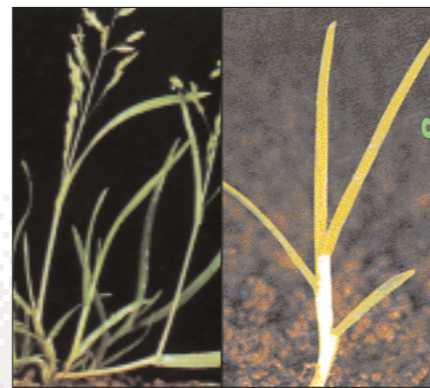
De plant vermeerderd zich door zaden, maar vooral door ondergrondse wortelstokken. Wanneer deze wortelstokken met de grondbewerking losgesneden worden ontwikkelen ze zich tot nieuwe planten.

De onkruidspecialisten benadrukken dat het belangrijk is haagwinde al in een vroeg stadium te lokaliseren. ‘Dan kun je het nog vrij simpel evenwijdig met de infectiehaard eggen, zodat versleping voorkomen wordt, en daarna met een rugspruit behandelen. Doe je dat niet en verspreidt het zich over het hele perceel, dan heb je echt een probleem’, vindt Verstappen. Is de haagwinde eenmaal over het hele perceel verspreid, dan kan volgens Verstappen de plant het beste bestreden worden met een onderbladbespuiting rond de langste dag. ‘Eerder heeft geen zin. Dan sterft er wel blad af, maar blijven de wortels intact. Met haagwinde verontreinigde maïspcelen kunnen volgens Van der Weide het beste midden in de kuil ingekuild worden. ‘Daar is het broeiproces het hevigst en gaan veel zaden dood.’

De enge vruchtwisseling op veel veehouderijbedrijven versterkt het haagwindeprobleem, denkt Geert Haesaert, hoogleraar Plantenteelt aan de Hogeschool Gent. ‘Het is gemakkelijker te bestrijden in vruchtwisseling.’

Straatgras: trekkerbandjes op het blad

Op kale akkers is straatgras in de winter nog te vinden. Het kan in die periode zelfs zaad vormen. Straatgras, ook wel bestempeld als tuintjesgras, is niet moeilijk te herkennen, geeft Verstappen aan. ‘Op het blad zie je vaak van die dwarse ribbeltjes, een soort trekkerbandjes.’ Het blad is geelgroen en dof aan de onderzijde. Straatgras bezorgt de maïs niet veel concurrentie, omdat het niet hoog wordt – circa vijf

Straatgras

tot twintig centimeter. Straatgras groeit goed op vochtige, verdichte, sterk bemeste gronden en wortelt ondiep.

Hanenpoot: anderhalve meter hoog

Het bekendste onkruid op maïspcelen is hanenpoot. ‘Hanenpoot lijkt veel op maïs en was daarom in het begin chemisch moeilijk te bestrijden. Bovendien vormt het veel zaden, waardoor het de kans heeft gehad om zich snel over het hele land te verspreiden’, legt Van der Weide uit. Hanenpoot kiemt al in een vroeg stadium, groeit flink omhoog en kan door zijn lengte veel schade berokkenen aan de maïsplant. Gemiddeld haalt hanenpoot een lengte van 20 tot 80 centimeter, maar het kan uitgroeien tot anderhalve meter. Wie het jonge kiemplantje opentrekt treft een kale plant: hanenpoot heeft geen tongetje, geen beharing en geen oortjes. Op de plek van het tongetje is vaak een bruine ring zichtbaar. Het blad is donkergroen met een lichte nerf in het midden. De voet van de jonge plant is rood/violet gestreept. Jong blad is gootvormig en over de gehele lengte even breed. Elke plant levert ongeveer 400 zaden. Hanenpoot komt in alle gebieden in Nederland en Vlaanderen voor. ‘Ook bij akkerbouwers zien we het vaak verschijnen’, vertelt Van der Weide.

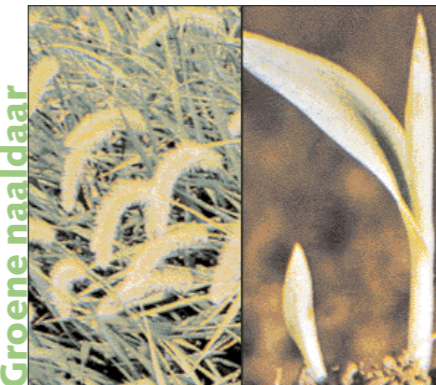
Hanenpoot

Groene naalbaar: zaad kan lang overleven

Na hanenpoot ontkiemd groene naalbaar. Dat komt in Nederland vooral voor in de echte maïsgebieden, in het zuiden en oosten; in

Vlaanderen komt het zelfs veel voor, met name op zand- en leemgronden. Naalbaar dankt zijn naam aan de bloeiwijze. ‘Tijdens de bloei is een genaalde aar zichtbaar’, vertelt Van der Weide. De plant kan een flinke lengte bereiken – gemiddeld vijf tot vijftig centimeter met uitschieters tot tachtig centimeter.

Zo hoog als hanenpoot wordt groene naalbaar niet, maar het komt wel hoger dan glad vingergras. Groene naalbaar heeft geen tongetje, dat is vervangen door een krans van fijne haartjes. De stengel is onbehaard en ruw. De bladeren zijn 5 tot 20 centimeter lang en 5 tot 15 mm breed. Het blad is groen in een jong stadium en roodachtig getint in een volgroeid stadium.

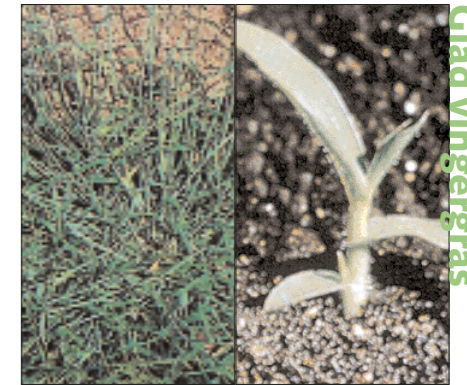

Groene naalbaar

Glad vingergras: kiemt later dan hanenpoot

Door de goede bestrijding van hanenpoot heeft glad vingergras sinds het eind van de jaren negentig flink terrein gewonnen. ‘Als de hanenpootplantjes ongeveer vier tot vijf centimeter zijn, volgt pas de kiemingsgolf van glad vingergras. Het ontsnapt op die manier vaak aan de bespuiting’, legt Rommie van der Weide uit.

Tussen de hanenpootplantjes valt glad vingergras ook op vanwege zijn kleur: die is donkerder groen. Glad vingergras wordt niet zo hoog als hanenpoot en groene naalbaar; het wordt zelden hoger dan dertig centimeter. Het veroorzaakt daardoor minder schade aan de maïsplant en wordt mogelijk minder via de mest verspreid dan andere soorten. Glad vingergras heeft een bundel haartjes aan de voet van de bladschijf en een wit ton-

Glad vingergras

getje met een golvende rand. De stengel is onbehaard en glad. Het blad is 5 tot 12 centimeter lang en 3 tot 6 mm breed. Oortjes ontbreken en de bladschede is groen tot rood-paars. De soort komt vooral voor in maïsgebieden waar maïs jarenlang op hetzelfde perceel verbouwd wordt.

Zwarte nachtschade: giftige bessen

Zwarte nachtschade houdt van stikstofrijke grond. De plant hoort tot dezelfde familie als de aardappel en de tomaat. Nachtschade is giftig en bevat de stof solanine. Die komt voor in de kenmerkende bolronde, erwtgrote zwartblauwe besjes. De bloemen zijn juist wit; de bladeren donkergroen en niet glanzend.

Zwarte nachtschade bloeit van juni tot oktober. De plant kan in maïs tot anderhalve meter hoog worden. Nachtschade heeft een sterk ontwikkeld wortelstelsel.

Zwarte nachtschade

Lastig te bestrijden haagwinde bezigtig aan opmars op maïspcelen

Ongewenste maïsbezoekers